

Stadscollege Zwolle 'KlimaatActieve stad'

Het college waarbij je wél je ogen open kunt houden

Op woensdag 20 september hielden Overijsselse gemeenten, waterschappen en provincie een Stadscollege in de Stadkamer Centrum van Zwolle. In 12 keer 7 minuten presenteerden inwoners, adviesbureaus, kennisinstellingen en internationaal bedrijfsleven uit de regio IJssel-Vechtdelta en Twente wat zij al doen om te zorgen dat hun leef- en werkomgeving het nieuwe klimaat aan kan.

Het stadscollege is een initiatief van het Living Lab Ruimtelijk Adaptatie Overijssel (zie kader). De leiding was in handen van Prof. Dr. Annemieke Roobeek van Nyenrode en MeetingMoreMinds. Twaalf initiatieven passeerden de revue, van slimme regenton en Stichting Pioneering (Twents netwerk van bedrijven, kennisinstellingen en overheden) tot de nieuw opgerichte Climate Campus in de regio Zwolle. Ook klimaatadaptatie in de Spoorzone en een innovatieve regenwaterschutting vroegen acte de présence. Studenten van Saxion hogeschool waren ook van de partij.

Er zijn in Zwolle en in Twente al jaren allerlei mensen gepassioneerd bezig om de stad en de regio klimaatbestendiger te maken. In het Living Lab wordt die kennis gedeeld. Hoe de steden er zichtbaar

mooier van worden. En gezonder, groener en aantrekkelijker. Zoals de 'klimaatstraat' Seringenstraat in het Zwolse Assendorp, waar inwoners een geveltuintjes-aanleg-dag organiseerden. Ook dat was een onderwerp in het Stadscollege. Net als de Stadsbeek in Enschede, een innovatieve manier om de waterberging in de stad te vergroten.

Living Lab Ruimtelijke Adaptatie in Overijssel

Hoe krijgt klimaatadaptatie een plek in de praktijk van alledag in de stad en het aangrenzende landelijke gebied? Hoe zien we dat terug in de handelwijze van professionals bij gemeenten, waterschappen en de provincie met de ruimtelijke opgaven die er spelen? En hoe kunnen we van elkaars praktijken leren?

Deze vragen staat centraal in het Overijsselse Living Lab Ruimtelijke Adaptatie dat in 2017 is gestart. De Twentse gemeenten en het waterschap Vechtstromen zijn dat samen met hun evenknieën in de IJssel-Vechtdelta aan het ontdekken. Er zijn al inspiratiesessies, interviews en een Stadscollege georganiseerd. Op dit moment loopt de Masterclass Ruimtelijke Adaptatie, een interactieve lessenserie, ontwikkeld door hogeschool Saxion, waaraan eveneens ambtenaren van de gemeenten en waterschappen uit Twente en de IJssel-Vechtdelta deelnemen. Het Living Lab Overijssel wordt afgesloten met een participatietraject voor inwoners en professionals. Daarin komt onder meer het slim financieren van klimaatactieve maatregelen vanuit de community aan bod.

Bekijk de [filmimpressie](#) (1 minuut) van het Stadscollege!

Waarover spraken zij? Lees het in het [verslag van Annemieke Roobeek](#).

Hieronder enkele uitspraken van de deelnemers.

*“De nieuwe opgave is misschien technisch niet eens super ingewikkeld, maar qua opgave minstens zo moeilijk als de grote deltawerken.” Zo opent **wethouder Ed Anker van de gemeente Zwolle** het stadscollege: “De nieuwe deltawerken zijn een heleboel kleinere opgaven in huizen die gewoon van mensen zijn, mensen met een tuin, die betegeld is, met daken die nu nog geen*

waterbergend vermogen hebben. Als overheden moeten wij partijen bij elkaar brengen. Zodat stad en bewoners en bedrijven veel meer samenwerken om te zorgen voor heel veel maatregelen op allerlei schaalniveaus – van regentonnen, groene daken en vergroening van de stad tot en met maatregelen aan het watersysteem. Klimaatadaptatie moet ‘het nieuwe normaal’ worden.”

Antoine Heideveld is voorzitter van de Stichting Het Groene Brein, een netwerk van 120 wetenschappers dat ondernemers ondersteunt die stappen willen zetten richting de nieuwe economie. Antoine vertelt hoe een orchideeënondernemer de stap zette naar een circulair businessmodel en zijn bedrijf daarmee toekomstbestendig maakte. Vanuit het Groene Brein kreeg hij ondersteuning van Erasmus Universiteit en Windesheimstudenten. *“Brenge mensen op persoonlijke titel bij elkaar”*, is het advies van Antoine.

Jeroen Kluck, Hogeschool van Amsterdam en Adviesbureau Tauw vertelt dat hij een analyse heeft gemaakt van verschillende type wijken en welke klimaatoplossing bij welk type wijk past. Een soort menukaart om mensen de keuze te geven. Zijn boek ‘Het klimaat past ook in uw straatje’ levert een praktische handreiking voor alle steden van Nederland.

Hendrik Jan Teekens, beleidsadviseur van de gemeente Enschede kreeg de lachers op zijn hand toen hij vertelde waarom je niets hebt aan een slimme regenton en juist wel aan een stadsbeek als het gaat om meters maken in klimaatadaptatie. De Stadsbeek in Enschede is een ontwerp met veel belevingswaarde en waterbergend vermogen dat ook voor inwoners als een plus wordt beleefd.

Lisa de Groot, projectleider Spoorzone Zwolle: *“Dit centrumstedelijk sleutelgebied moet top zijn, dus nemen alles mee. Kwaliteit en groen gekoppeld aan innovatie en de wateropgave. In de gebiedsontwikkeling praten we met studenten, mensen die er werken, Vrienden van Hanzeland, BPD, de woningcorporatie, Windesheim als partner en de bewoners die zich met het gebied verbonden voelen. Samen geven we het gebied vorm. Klimaatadaptatie is uitgangspunt in de visie die we met alle partijen hebben opgesteld.*

Eigenaren willen aan de slag met het vergroenen van daken en zonnepanelen. Ambitie: de Spoorzone is hét voorbeeld voor klimaatadaptatie. Kom naar Hanzeland, werk samen – de plek voor innovatie!”

*“Simpele maatregelen zoals een regenwaterschutting zijn voor inwoners meestal volstrekt onbekend”, stelt **Harry den Hartigh van RainWinner**. Den Hartigh ziet hier een kans en verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven om te zorgen dat particuliere klanten aan de slag willen met klimaatadaptatie. “We moeten de juiste middelen voor particuliere tuinen ontwikkelen en aanbieden en innoveren.”*

Maurice Beijk, directeur van Unipro, een chemisch bedrijf, maar tevens de groenste fabriek van Nederland. Door een groene visie en moderne manier van bouwen is hun nieuwste pand voor 60% circulair gebouwd. Hierdoor neemt het gebruik van water, energie en grondstoffen flink af. Dit is niet alleen voordelig voor het klimaat, maar levert het bedrijf ook veel op. Bovendien genieten ze veel (inter)nationale aandacht om hun groene fabriek. Een tip van Unipro: *“Werk met de natuur, want zij heeft het al voor je uitgezocht.”*

Leerpunten Stadscollege voor het Living Lab

- Leer van elkaar hoe je bewoners in hun eigen buurt bij klimaatadaptatie kunt betrekken. Een treffend voorbeeld is de Nattevoetenkaart: inwoners uit Zwolle werden via Twitter en Facebook opgeroepen om foto's of filmpjes van wateroverlast te uploaden op een online Nattevoetenkaart. Zo kwam de gemeente Zwolle op het spoor van overlastplekken en kon gericht maatregelen nemen.

- De winst voor het klimaat zit hem in heel veel kleine projecten (vergroening van de stad, plaatsen van regentonnen, regenwaterafvoer afkoppelen van het riool). Bewustwording dat dit al helpt, is de uitdaging. En aansprekende voorbeeldinitiatieven.
- Wees alert op kansrijke aanleidingen voor klimaatadaptatie. In de Seringenstraat in Zwolle is een bodemsanering aanleiding geweest om in gesprek te gaan met de inwoners en een projectonwikkelaar. Er is toen een balletje gaan rollen, waarbij de buurt steeds de lead

heeft gehad in de vergroening van hun buurt, de plaatsing van een regenschutting, klimaatkragen voor meer waterberging, groene daken in combinatie met zonnepanelen en de aanleg door de buurt van geveltuintjes. De klimaatsubsidie van Waterschap DrentsOverijsselse Delta heeft mede bijgedragen aan de ontwikkeling van 'klimaatstraat' Seringenstraat. Het werd zelfs een item in het 8-uur Journaal op Prinsjesdag.

- Betrek ondernemingen bij klimaatadaptatie, zoals Wavin-Mexichem, die ook al volop bezig zijn. Klimaatadaptatie kan voor bedrijven een belangrijke groeimarkt zijn.
- De verbindende, aanjagende rol van overheden (Gemeenten, Waterschappen, Rijk, Provincie) blijft belangrijk: het initiëren, faciliteren en stimuleren van klimaatadaptatie bij iedere fysieke ingreep in de stad. Het gaat vooral om zetjes en positieve duwtjes in de goede richting, want 60% van het stedelijk gebied is particulier. Netwerkend samenwerken op wijkniveau, maar ook bij grote infrastructurele projecten op regionaal en nationaal niveau.

